

॥१८॥१९॥२०॥ शास्त्रं आज्ञां दुर्योधनकृतेन दुर्योधनकर्मणा ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ वनंगच्छेति तावता त्वया त्वदनुगामिना द्रोणेन च त्वत्कोपं हीनपक्षो दुर्योधनः पांडवेभ्यो भयं प्राप्स्यतीत्याशयः ॥ २५ ॥

विदुर उवाच देवव्रतनिबोधेदं वचनं मम भाषतः ॥ प्रनष्टः कौरवो वंशस्त्वया यं पुनरुद्धतः ॥ १८ ॥ तन्मे विलपमानस्य वचनं समुपेक्षसे ॥ कोयं दुर्योधनो नाम कुलेस्मिन्कुलपांसनः ॥ १९ ॥ यस्य लोभाभिभूतस्य मतिं समनुवर्तसे ॥ अनार्यस्या कृतज्ञस्य लोभेन हृतचेतसः ॥ २० ॥ अतिक्रामतियः शास्त्रं पितुर्धर्मार्थदर्शिनः ॥ एतेन श्रुंतिकुरवो दुर्योधनकृतेन वै ॥ २१ ॥ यथा तेन प्रणश्येयुर्महाराज तथा कुरु ॥ मां चैव धृतराष्ट्रं च पूर्वमेव महामते ॥ २२ ॥ चित्रकार इवालेख्यं कृत्वा स्थापितवानसि ॥ प्रजापतिः प्रजाः सृष्ट्वा यथा संहरते तथा ॥ २३ ॥ नोपेक्षस्व महाबाहो पश्यमानः कुलक्षयं ॥ अथ तेऽद्य मतिर्नष्टा विनाशो प्रत्युपस्थिते ॥ २४ ॥ वनंगच्छ मया सार्धं धृतराष्ट्रेण चैव ह ॥ बध्वावानि कृतिप्रज्ञं धार्तराष्ट्रं सुदुर्मतिं ॥ २५ ॥ शार्धीदं राज्यमद्या शुपांडवैरभिरक्षितं ॥ प्रसीद राजशार्दूलविनाशो दृश्यते महा ॥ २६ ॥ पांडवानां कुरूणां च राज्ञा ममितते जसां ॥ विररामैव मुक्ता तु विदुरो दीनमानसः ॥ प्रध्यायमानः स तदानि श्वसंश्च पुनः पुनः ॥ २७ ॥ ततो थ राज्ञः सुबलस्य पुत्री धर्मार्थयुक्तं कुलनाशभीता ॥ दुर्योधनं पापमतिं नृशंसं राज्ञां समक्षं सुतमाह कोपात् ॥ २८ ॥ ये पार्थिवाराजसभां प्रविष्टा ब्रह्मर्षयो ये च सभासदो न्ये ॥ शृण्वंतु वक्ष्यामि तवापराधं पापस्य सामात्यपरिच्छदस्य ॥ २९ ॥ राज्यं कुरूणामनु पूर्वभोज्यं क्रमागतो नः कुलधर्म एषः ॥ त्वं पापबुद्धेऽति नृशंसकर्मनराज्यं कुरूणामनया द्विहंसि ॥ ३० ॥ राज्ये स्थितो धृतराष्ट्रो मनीषी तस्यानुजो विदुरो दीर्घदर्शी ॥ एतावति क्रम्य कथं नृपत्वं दुर्योधन प्रार्थयसेऽद्य मोहात् ॥ ३१ ॥ राजा च क्षत्ता च महानुभावोऽभीष्मे स्थिते परवंतौ भवेतां ॥ अयं तु धर्मज्ञतया महात्मानः कामयेद्यो नृवरो न दीजः ॥ ३२ ॥ राज्यं तु पांडोरिदमप्रधृष्यंतस्याद्य पुत्राः प्रभवन्ति नान्ये ॥ राज्यं तदेतन्निखिलं पांडवानां पैतामहं पुत्रपौत्रानुगामि ॥ ३३ ॥ यद्वै ब्रूते कुरुमुख्यो महात्मा देवव्रतः सत्यसंधो मनीषी ॥ सर्वतदस्माभिरहत्य कार्यं राज्यं स्वधर्मन्य रिपालयद्भिः ॥ ३४ ॥ अनुज्ञया चाथ महाव्रतस्य ब्रूयान्नृपो यं विदुरस्तथैव ॥ कार्यं भवेत्तत्सुहृद्भिर्नियोज्यं धर्मपुरस्कृत्य सुदीर्घकालं ॥ ३५ ॥ न्यायागतं राज्यमिदं कुरूणां युधिष्ठिरः शास्तु वै धर्मपुत्रः ॥ प्रचोदितो धृतराष्ट्रेण राज्ञा पुरस्कृतः शांतनवेन चैव ॥ ३६ ॥ इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्वणि भगवत्कृष्णवाक्ये अष्टचत्वारिंशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १४८ ॥ ॥ ७३ ॥ वासुदेव उवाच एवमुक्ते तु गांधार्या धृतराष्ट्रो जनेश्वरः ॥ दुर्योधनमुवाचे दर्शजमध्ये जनाधिप ॥ १ ॥

॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ इति उद्योगपर्वणैलकंठीये भारतभाष्ये अष्टचत्वारिंशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १४८ ॥ ॥ ७३ ॥ एवमुक्त इति ॥ १ ॥